

„Креативна решена“ или пут у капитулацију?

Пише: Слободан Антонић
петак, 10 фебруар 2012 05:57

Пошто је у летошњем [интервјуу са Басаром](#) најавио „неконвенционална, инвентивна, флексибилна, прагматична и креативна“ решења косовског питања, Тадић је, приликом децембарске [посете Македонији](#), навео нека од њих: „Једно од решења је двојни суверенитет, али и неки модел који се базира на међународном решењу, као што су ирски модел, Јужни Тирол или онај из времена две Немачке“. Истог дана, када је Тадић дао ову изјаву,

Вечерње новости

су објавиле

[чланак](#)

, у коме се износи „идеја државног врха да се пронађе формула која би уважила реалност на терену, а не би поразила ниједну страну у историјском сукобу“. Листа тих „формула“, које су навеле

Новости

, биле је идентична с листом „креативних решења“ коју је Тадић изнео током посете Македонији: двојни суверенитет, ирски модел, Јужни Тирол и две Немачке.

Треба знати да је модел две Немачке, још [у октобру 2007](#), дакле пред бечке преговоре, предложио Вофганг Ишингер, представник ЕУ (из Немачке) у посредничкој тројци.

Коштуница је тада

[одлучно](#)

[одбио](#)

тај

предлог. И заиста, довољно је само бацити поглед на „

[Уговор о основама односа између СРН и НДР](#)

“, од 21. децембра 1972, па видети да је реч о

споразуму две суверене државе, које се у свему међусобно признају, осим што још нису разменили амбасадоре (али зато имају „стална представништва“ једна код друге).

[Три године доцније](#)

, дакле у октобру 2010, амбасадор Немачке у Србији, Волфрам Мас поново је активирао "модел две Немачке", као „применљив“ модел за решавање случаја „Србије и Косова“.

Званична Приштина је, међутим,

[у мају 2011](#)

, тај модел арогантно одбила. А и из Тадићевог окружења се, још 5. децембра 2011,

[порицало](#)

да Тадић и сам прихвата тај модел.

Уследиће, међутим, 9. децембар и немачко одбијање српске кандидатуре за ЕУ. Зато ће Тадић, само две недеље потом, променити мишљење, те и сам јавно предложити управо модел две Немачке као једно од, за Србију прихватљивих, „креативних решења“. Што је најлепше, [званична Приштина](#) је, након само пар дана од ове Тадићеве изјаве, послала

„Креативна решена“ или пут у капитулацију?

Пише: Слободан Антонић
петак, 10 фебруар 2012 05:57

сигнал да би могла бити сагласна с тим да је „тај модел најреалнија опција нормализације односа Косова и Србије“.

Тадићев ватромет различитих „креативних решења“ убрзо је попримио облик „плана у четири тачке“. Најпре је Тадић, на новогодишњој [конференцији за новинаре](#), рекао да „има јасан план како треба решавати ситуацију на Косову и Метохији и да је о основним идејама тог решења обавестио представнике страних сила“. Он није изнео детаље тог плана, правдајући се да "мора најпре завршити разговоре са европским партнерима, потом и са нашим институцијама, а потом изаћи са тим предлогом пред Скупштину и грађане".

Ипак, у [интервјуу](#) који је дао 12. јануара, Тадић је изнео грубе обресе свог плана. Он је пошао од става да „креативно решење подразумева поштовање интереса и великих сила, а не само Срба и Албанаца“, те да баш због става великих сила (тј. САД, Немачке, Британије и Француске) Ђинђићева подела, као и Коштуничина суштинска аутономија за Косово више не долазе у обзир. „Сада морамо да узмемо у обзир друга решења“, рекао је Тадић и међу њима навео „модел Северне Ирске, Јужног Тирола, Оландских острва и неких решења са простора бивше Југославије“. Говорећи о елементима тог новог плана, Тадић је поменуо „четири тачке које су посебно битне и које план мора да садржи: посебно решење за наше манастире и администрирање манастирским комплексима, затим посебне гаранције за Србе у енклавама, питање имовине наших грађана и државе и посебно решење за север Косова“. Тако је српска јавност обавештена о „Тадићевом плану у четири тачке“, и то је било све што јој је о томе икада званично речено.

Иако је у овом интервјуу Тадић са списка „модела“ изоставио „модел две Немачке“, он је и даље био имплицитно садржан у његовом „плану од четири тачке“. Србија неће формално признати Косово, али ће га суштински третирати као независну државу. Односно, Београд неће правити сметње Приштини код пријема у међународне организације држава (попут УН), ако Приштина и њени савезници дају специјалну заштиту српским манастирима, обезбеде гаранције за Србе на југу Косова, реше спорна имовинска питања тамошњих Срба и дају неку врсту територијалне аутономије Србима на северу Косова.

„Креативна решена“ или пут у капитулацију?

Пише: Слободан Антонић
петак, 10 фебруар 2012 05:57

Ово Тадићево „креативно решење“ Вашингтон и његови савезници нису одмах одбацили, што је Београд протумачио као добар сигнал. Ипак, ако пажљивије погледамо шта су тим поводом рекли британски амбасадори у [Приштини](#) и [Београду](#), видећемо да они „Тадићев план“ нису одбили само зато што су у њему препознали кључне елементе Ахтисаријевог плана.

[Ф](#)

[ранцуски амбасадор](#)

у Београду је био нешто полетнији, па је чак "позвао Приштину да брзо и јасно саопшти на који начин намерава да обезбеди широку и суштинску аутономију за север Косова". На то је арогантно одговорила

[Едита Тахири](#)

, рекавши да је Тадићев предлог у четири тачке "његова бескрајна машта" и „искључила сваку могућност да се север Косова укључује у политичке разговоре“.

Занимљиво је да је и [Слободна Европа](#), радио станица коју директно финансира Вашингтон, Тадићев план подвргао исмејавању и ниподаштавању. Она га је назвала „још једним у низу (српских – С. А) планова за Косово, без обзира што су сви досадашњи доживели фијаско“, односно „само мамац Западу да се започне разговор о статусу или бар привид тог разговора“, како би „Србија у предизборно време одржала макар илузију присуства на Косову. Расправа о наводном **Тадићевом**

плану о четири тачке о Косову најкраће би се описала као расправа у којој се не зна о чему се расправља и управо се зато и расправља“.

Тадић, међутим, и даље инсистира на том плану, иако његово усвајање, онолико колико знамо о њему, тешко да би ишта добро донело Србији. Наиме, „модел две Немачке“ даје сасвим други контекст за све остале моделе које је Тадић помињао (од двојног суверенитета, до Јужног Тирола). Стога, ако је његов план у четири тачке заправо спајање „модела две Немачке“ и „модела Јужног Тирола“ у једно решење, онда то само може нанети озбиљну штету државном интересу на Косову.

Да подсетим, неки од ових модела су и раније предлагани, па и од стране српских

„Креативна решена“ или пут у капитулацију?

Пише: Слободан Антонић
петак, 10 фебруар 2012 05:57

званичника. Али, тада су они подразумевали нешто сасвим друго у односу на њихово данашње значење. Рецимо, Вук Драшковић, као министар спољних послова, више пута је износио [предлог](#) да се косовско питање реши по моделу Јужног Тирола или Оландских острва. Али, то је значило да Косово остане под српским суверенитетом, са широком аутономијом коју имају Јужни Тирол у Италији, или Оландска острва у Финској.

Такође, и модел двојног суверенитета се јављао у широј јавности. Рецимо, Душан Пророковић је, 16. марта 2007, предложио једну врсту кондоминијума над Косовом (НСПМ Анализе, год. 3, бр. 1-2, стр. 9), по моделу дистрикта Брчко. Тај дистрикт је, у смислу суверенитета, део и Републике Српске и Федерације БиХ. Пошто Пророковић није јасно рекао с ким би Србија делила суверенитет над Косовом, и сам сам се укључио у разраду овог решења, предложивши да то можда буде Европска унија. „Надмудривање са бирократијом у Бриселу и Стразбуру неће бити лако“, [написао сам](#) тада (2007). „Али то надмудривање ће имати макар теоретске изгледе на успех, за разлику од било каквих покушаја да се обезбеде српски интереси пред бирократијом `Независне државе Косова`“.

Међутим, сва та решења подразумевала су то да не постоји никаква држава „Косово“, као и то да Србија и даље има суверенитет (или барем део суверенитета) над *целим* Косовом. Но, најновија Тадићева позивања на Јужни Тирол, или подељени суверенитет, а у контексту модела две Немачке, значе нешто сасвим друго. То подразумева:

1. да Србија (прећутно) признаје да се на 85 посто територије њене јужне аутономне покрајине формирала међународно суверена држава, коју и она сама признаје све до нивоа „сталног представништва“;
2. да се Србија саглашава да се на преосталих 15 посто њене аутономне покрајине, између нове „државе Косово“ и остатка Србије успоставља двојни суверенитет; а у још неповољнијој варијанти – да се Северном Косову даје статус Јужног Тирола као аутономије “државе Косово”; а то значи да Србија више нема чак ни део суверенитета над Северним Косовом, те да се с сецесијом Косова прећутно саглашава као са трајним „привременим“ решењем.

Овакво „креативно“ решење изгледа данас као наставак једне политике у коју је [Тадић ушао 9. септембра 2010](#), одуставши од првобитног предлога резолуције УН о Косову. Та политика подразумева

да се до решења косовског питања дође без конфронтације са Вашингтоном и Бриселом, штавише, уз њихову подршку. Међутим, тај услов је, по свему што нас досадашње искуство учи, немогуће задовољити, јер све што не води директно у српско признање сецесије Косова Вашингтон и Брисел аутоматски одбацују. Пошто Тадић и даље покушава некако да се измигољи од тога да директно призна Приштину, њега настављају сложено да притискају са свих страна – не само из Брисела и Вашингтона, већ и из Београда. То ради „друга Србија“, затим овдашњи страни медији, али и пробриселске странке. Тадић је данас на питању Косова поново постао политички усамљеник – као пред 9. септембар. И као што је 9. септембра попустио, јасно је да постоји озбиљна опасност да то, под многобројним притисцима, поново уради и сада. Он, у склопу тог попуштања, свој „план у четири тачке“ може сасвим експлицитно да стави у оквиру „модела две Немачке“, и тако демонтира последње остатке државне политике Србије на Косову.

Модел две Немачке је за Србију посебно погубан у овом тренутку зато што он може довести до лавине нових међународних признања „државе Косово“. А то и јесте план Брисела (Берлина) и Вашингтона. Њега је лепо објаснио извршни директор Спољнополитичке службе ЕУ за Европу и Централну Азију, Мирослав Лајчак. Он је у [говору](#)

вашингтонском Центру за стратешке и међународне студије рекао: „Ако желите да оне земље које нису признале Косово ту своју политику преиспитају, морате им дати разлог за то. Националне позиције држава темеље се на резолуцијама њихових скупштина. А не можете се тек тако појавити у скупштини и рећи да сад треба нешто преиспитати. У скупштину можете доћи само да кажете да се ситуација на терену променила, да је реалност сада другачија“.

Дакле, објашњава даље Лајчак, чак и ако се Београд и Приштина узајамно не признају, али „разговарају једни са другима, прихватају исправе, слободно се крећу, подржавају једни друге на регионалним форумима, то значи да постоји нова ситуација у поређењу са ситуацијом која је постојала раније, када је била донета одлука националне скупштине. То значи да је сада можда наступио тренутак да ми (тј. земље које још нису признале „Косово“ – С. А) преиспитамо своју позицију“. Последица ће бити та да ће, одмах по склапању уговора Београда и Приштине „по моделу две Немачке“, вероватно све земље ЕУ признати легитимност квазидржаве „Косово“, а онда ће уследити лавина признања афричких и азијских земаља.

И тако „креативна решења“, упакована у обланду „договора са нашим ЕУ пријатељима“, могу још једном постати најбоља пречица ка капитулацији српске државе у борби за Косово. За то, међутим, не би требало окривљивати само власт. За то ће ништа мање бити одговорна и највећа опозициона странка, која ћутке прати шта се збива, која косовско

„Креативна решена“ или пут у капитулацију?

Пише: Слободан Антонић
петак, 10 фебруар 2012 05:57

питање не третира као политички проблем, и којој су, изгледа, од свега најважнији добри односи са администрацијом у Бриселу и Вашингтону. За то ће ништа мање бити одговорна и наша медијска и академска елита, која и даље Косово или види само као „трошак“ и „губљење времена“, или се, чак и када „пуца од патриотизма“, превасходно забавља изборним комбинацијама и предстојећом поделом политичког плена

.

(Прва верзија овог текста објављена је у Геополитици, бр. 48, јануар 2012, стр. 6-8)